Rok III. Nr. 10. Kraków, dnia 4 Września. Rok 1874.

Wychodzi w **Sobotę**, w objętości najmniej pół arkusza, przez czas pory kąpielowej od d. 15 Czerwca do końca Września.

Bióro Administracyi w *Krakowie*. Księgarnia dzieł tanich i pożytecznych.

Listy, rękopisma i **przesyłki** pod adresem *Administracyi* lub też Redaktora głównego.

Pieniądze na przedpłatę i ogłoszenia przesyłane być winny do **Administracyi** *franco*, najlepiéj za przekazem pocztowym.

Przedpłata na pismo „*Zdrojowiska*" (15 numerów) wynosi:
w Krakowie . . . Złr. **1** ct. **50**
z przesyłką pocztową „ **1** „ **75**
za granicą . . tal. **1** sgr. **10**
Numer pojedynczy kosztuje ct. **12**

ZDROJOWISKA

TYGODNIK KĄPIELOWY

Organ Towarzystwa Tatrzańskiego.

WYDAWANY ZE WSPÓŁUDZIAŁEM LEKARZY ZDROJOWYCH
Drów: Blatteisa w Krynicy, Bośniackiego w Iwoniczu, Czerwiakowskiego w Gleichenbergu, Hasewicza w Karolowych-Warach, Ściborowskiego i Trembeckiego w Szczawnicy, tudzież Zarządu Towarzystwa Tatrzańskiego.

POD REDAKCYĄ
Dra BOLESŁAWA LUTOSTAŃSKIEGO.

OBRAZEK
Z PODRÓŻY W TATRY

PRZEZ

Walerego Eljasza.

(Dokończenie),

Dążąc pomału w górę, ciągle coś nowego napotykając, przybywa się niby na równinkę, zamkniętą w okrąg niebotycznym grzbietem rozwiniętym gdyby wachlarz. Dno doliny już uwagi nie zajmuje, ów wspaniały poniżéj potok tu w górnym końcu rozdrobniony na liczne ścieki, skromny, toczy się niepostrzeżenie, ale za to całą myśl naszą pochłania szereg szczytów olbrzymich, już dobrze ztąd widzialnych z swemi turniami, wodospadami, lejkowatemi usypiskami, zdradzającemi istnienie stawów, z całą swoją grozą, że ledwie wierzyć można, aby się tam na nie człowiek drapać odważył. Przeważnie królują w téj grupie gór: Gierlach, Ganek i Waga, wierchy przenoszące wysokość 8 tysięcy stóp. Zastanawiałem się nieraz, dlaczego tesame szczyty widziane od południa nie mają ani części téj wspaniałości i piękności, i przyszedłem do przekonania, że winno temu słońce. Każdy przedmiot naprost oświecony, nie wywołując kontrastów cienia z światłem, wydaje się płaskim, bez życia, to też każdy szczyt w Tatrach z północy oglądany całą swoją ścianę od téj strony ma w pomroce, a wierzchołki turni, krawędzie grzbietów, nagle słońcem opromienione, kontrast barw z dzikszym na północnych stokach Tatr ich charakterem sprawia to romantyczne wrażenie, jakiego się nie napotyka na południowych stokach; wyjątek pod tym względem stanowi dolina Zimnéj Wody, lecz zawdzięcza ona swoją wspaniałość właśnie swemu kierunkowi wschodniemu, bo łamanie się światła jest przyczyną owéj ślicznéj harmonii tonów.

Tu w górnym końcu doliny Białéj Wody jest hala, szałas jednak nieodrodny od swoich braciszków po całych Tatrach, podróżnym spoczynku nocnego nie potrafi użyczyć, kto tędy dążyć chce na Spiż przez Polski Grzebień, ztąd spina się ciągle w górę, dopóki się na niego nie dostanie koło stawu Litworowego, a powyżéj Zmarzłego, a kto nie ma tego zamiaru, wraca się za dnia przez dolinę Białéj Wody i nocować może w traczu na Łysej. Następnego dnia, jeżeli się ma wózek i konie, przebywa się tuż zaraz Białkę po moście na terytoryum węgierskie i jedzie się cały dzień malowniczą drogą do Szmeksu przez Jaworzynę Spiską, Podspady, Żdżar, Białą i Kesmark, albo ciągnie się powoli do Zakopanego, pieszo przez Waksmundską, wózkiem przez Bukowinę i Poronin. W téj ostatniéj drodze, skoro od polany Łysej przebędziemy lesiste manowce ciągle wiodące w górę, stajemy na otwartem najwyższém w tym kierunku wzniesieniu (3577') nazwaném Głodówką, jeśli piękna pogoda, to godzi się tu jeneralny popas zarządzić. Widok z Głodówki na całe Tatry zyskał już winną sobie sławę, czynionoby tu zbiorowe wycieczki ze Zakopanego wyłącznie do tego miejsca, lecz dwie ważne okoliczności stają temu na przeszkodzie: daleka a męcząca droga przez Poronin, Mur, Zacichłe i Bukowinę, i brak wody na Głodówce. Goście tedy, powracając z Morskiego Oka, zwykli zadowalniać się widokiem z Głodówki. Ztąd w grupie turni koło Lodowego widać Łomnicę, szczyt Kiesmarski, Głupi wierch i Baranie rogi, rzadko zkądinąd widoczne, bo wysunięte na wschód, kryją się za Lodowy, którego znów spotrzega się prawie z wszystkich wierchów tatrzańskich.

Powróciliśmy wreszcie do chaty we wsi, zdobycze z wycieczki w głąb Tatr nietylko napoiły nas urokami cudownie pięknéj przyrody, nietylko wzbogaciły naszą wiedzę, ale stworzyły dla nas nowy świat wspomnień. Czyż nie z upodobaniem i roskoszą rozpowiadamy sobie potém najdrobniejsze szczegóły z pobytu w Tatrach, siedząc przy herbacie w mieście, zwłaszcza w owe długie zimowe wieczory. Jeżeli się w towarzystwie zejdzie kilka osób takich, co w Tatrach podróżowali, opisywanie wrażeń tam odniesionych dziwnie miłe sprawia im uczucie, chociażby i przykre z niemi łączyły się wspomnienia. Burze, mgły, deszcze w turniach dokuczą nieraz do żywego człowiekowi, zły nocleg, zawody w dopięciu celu zwiedzenia tego lub owego szczytu, jeziora lub jakiego innego zakątka górskiego, zrazu zniechęcają nas do Tatr, ale wnet zaciera się w pamięci wspomnienie przykrości, a nabiera jakiéjś szaty romantyczności, i nanowo z nastaniem pory letniéj garniemy się w objęcia owéj pięknéj ale kapryśnéj przyrody górskiéj. Górale utrzymują, że ich Tatry posiadają jakiś tajemniczy czar dla ludzi z równin; poznają oni łatwo gości, który z nich przybył tu

RUCH OSÓB W ZDROJOWISKACH KRAJOWYCH.

ZAKŁAD ZDROJOWO-KĄPIELOWY W SZCZAWNICY.

X. LISTA GOŚCI

przybyłych do Zakładu zdrojowego w Szczawnicy
od 19go do 25go sierpnia 1874.

	przybył	osób	mieszka
1104. Piędzicki Ignacy, adwokat z Warszawy	19 sierpnia	1	w Gospodzie warsz.
1105. Czarnek Stanisław, student z Zagorzyna	19 „	1	u Szellera
1106. Rydel Anna, obyw. wiejska ze służącą z Ruszkowy	19 „	2	u Brzezińskich
1107. Zieliński Eugeniusz, wł. dóbr z Klęczan	19 „	1	w Gospodzie warsz.
1108. Fihauser Stanisław, wł. d. z furmanem z Makowisk	13 „	2	„ „
1109. Szerautz Leopold, ck. komisarz lasowy z Krakowa	19 „	1	„ „
1110. Skąpski Antoni, rządca dóbr z Jazowska	19 „	1	„ „

dla mody lub próżności i więcej do Tatr nie zajrzy, a kto te góry pokochał i za niemi tęsknić będzie.

Szkic ten z Tatr zakończę słowami Wasilewskiego:

Tu myśl Boga skamieniała
W fantastycznych skał urwiska,
Tu się potok z szumem ciska,
Jakby ludzkość go pognała!
Tu natura kwitnie cała
W kwiatów woni, w lasów wianku,
Świeża, jakby dziś w poranku
Z dłoni Boga wyleciała!

PIŚMIENNICTWO ALPEJSKIE.

(Ciąg dalszy).

Tourist, Der. Red. von Gustav Jäger. Wien. Finsterbeck. 1872. 8. B. V.

Touriste, Le, Journal des voyagers. Florence, 1872—1873. Fol. Jahrg. II—III.

Touriste, Le, Guide-journal polyglotte. Bruxelles. 1872. 4.

Trautwein, Th Wegweiser durch Südbaiern, Nord- u. Mittel-Tirol etc. 4. verm. und verb. Auflage. Minchen. Lindauer. 1872. 8. 298 S.

Tucket, F. F. Gesammelte Schriften. Leipzig. A. G. Liebeskind. 1873. 8. Bd. I.

Tyndall, John. In der Alpen. Autorisirte deut. Ausgabe. Mit einem Vorwort von Gustav Wiedeman. Braunschweig. Vieweg. 1872. 8.

— John. Das Wasser in seinen Formen als Wolken und Flüsse, Eis und Gletscher. Leipzig. Brockhaus. 1873. 8.

Ule Otto, Ueber den Antheil der Gletscher an der Bildung der grossen Alpenthäler. „Die Natur.“ 1872. Ergänzungsheft 13.

Untchj Gustav. Beitrage zur Kenntniss der Basalte Steiermarks und der Fahlerze in Tirol. „Mittheilungen des naturwissensch. Ver. f. Steierm.“ Jahrg. 1872. SS. 47—63.

Waltenberger A. Orographie der Algäuer-Alpen. Augsburg. Lampart. 1872. 4. 20 SS. M. 2 K.

Waltenberger A. Führer durch Algäu und Vorarlberg mit besonderer Berücksichtigung des Bodenseegebietes und Bregenzerwaldes nebst angrenzenden Theilen West-Tirols. Augsburg, Lampart. 1872. 8.

Wanderungen in der Venediger-Gruppe. „Europa.“ 1873. Nr. 13.

(*Dok. nast.*)

Wydawca
Adolf Dygasiński.

Odpowiedzialny redaktor
Józef Kostka.

Redaktor główny
Dr. B. Lutostański.

		przybył	osób	mieszka
1111.	Zdanowski Kazimierz, wł. dóbr z Męciny	19 sierpnia	1	w Gospodzie warsz.
1112.	Brzeski Walenty, obyw. z N. Sącza	19 „	1	„ „
1113.	Flanyi Gejza, student z Węgier	19 „	1	w Leonówce
1114.	Radnaj Farkas, „ „	19 „	1	„
1115.	Ribiansky Józef, „ „	19 „	1	„
1116.	Sekt Lajos, „ „	19 „	1	„
1117.	Baksaj Józef, „ „	19 „	1	„
1118.	Łukaszewicz Eufrozyna, żona księdza z familią z Podwołoczysk	19 „	4	w Siostrze
1119.	Zieniewicz Porfir, aptekarz z Brzostka	20 „	1	u Szellera
1120.	Starosolski Joachim, sędzia pow. ze służ. z Jarosławia	20 „	2	pod Srebrnym orłem
1121.	Hausner Witold, słuchacz praw ze Lwowa	20 „	1	u Leszczyńskiego
1122.	Hr. Sołtyk Henryk, wł. dóbr z Krakowa	20 „	1	w Gospodzie warsz.
1123.	X. Wiśniewski Mikołaj, proboszcz i kanonik ze służącym z Król. Polsk.	21 „	2	nad Zdrojami
1124.	Hochberger Juliusz, dyrektor urzędu budownictwa z familią ze Lwowa	21 „	4	w Gospodzie warsz.
1125.	Korponay Gustaw, wicežupan z żoną z Węgier	21 „	2	w Szwajcarce
1126.	Bielek Wilhelm, adwokat z synami „	21 „	3	„
1127.	Winkler Paweł, wł. dóbr z żoną „	21 „	2	„
1128.	Bielek Władysław, urzędnik z Węgier	21 „	1	„
1129.	Brosz „ „ „	21 „	1	„
1130.	Polatschek Filip, przedsiębiorca „	22 „	1	w domu kawalerskim
1131.	Reitzner Józef, handlarz koronek ze Lwowa	22 „	1	u Lustika
1132.	Prociński Karol, ck. radca rachunkowy z siostrzenicami ze Lwowa	23 „	3	u Garana
1133.	Poliszewski Adam, właśc. dóbr z towarzyszem Brodowskim z Poznańskiego	23 „	2	w Gospodzie warsz.
1134.	Graybner Władysław, obyw. z Warszawy	24 „	1	w domu kawalerskim
1135.	Żurkowski Gustaw, adwokat „	24 „	1	„ „
1136.	Wadowski Jan, obyw. z żoną i synem z Łącka	24 „	3	w Gospodzie warsz.
1137.	Głuszkiewicz Karolina, administ. poczty „	24 „	1	„ „
1138.	Pazdowska Rozalia, żona artysty-malarza z córką z Nowego Sącza	24 „	2	„ „
1139.	Przychocki Jan, prof. gimnaz. z żoną z N. Sącza	24 „	2	pod Lilią
1140.	Królicka Marya Apolonia, obyw. z furmanem z Łącka	24 „	2	„
1141.	X. Chodyński Zenon, rektor semin. z Włocławka	25 „	1	nad Zdrojami
1142.	Steczkowski Stan., radca kolegialny z Warszawy	25 „	1	w domu kawalerskim

Wykazano do 18go sierpnia . . . . **1103** rodzin, czyli **1918** osób.
Przybyło od 19go do 25 sierpnia . . **39** „ „ **61** „
Razem . **1142** „ „ **1979** „

Zarząd Zakładu zdrojowego w Szczawnicy 25 sierpnia 1874.

ZAKŁAD ZDROJOWO-KĄPIELOWY W IWONICZU.

VII. LISTA GOŚCI

przybyłych do zakładu kąpielowego w Iwoniczu od 14go do 26go sierpnia 1874 r.

		osób
	do 13go sierpnia było	1056
523.	Lustik Mindla, żona propinatora z Brodów	1
524.	Boniewicz Walerya, żona oficyalisty pryw. z matką z Krościenka	2
525.	Werber Julian, ekspedytor pocztowy z Krakowa	1
526.	Czarnecka Petronela, z córką i sługą z Kaczanówki	3
527.	Schlachta Antonina, wdowa po urzędniku z Kaczanówki	1
528.	Groza Ludwik, adwokat z Odessy	1
529.	Czukańska Anna, zarobnica z Targowisk	1
530.	Wołodkowicz Władysław, właściciel dóbr z familią z Odessy	6
531.	Michałowski Szczęsny, uczeń techniki z Krakowa	1
532.	Pietraszkiewicz Emerencya, wdowa po nauczycielu z Saru	1
533.	Wilczek Romuald, lekarz pułkowy z Brzeżan	1
534.	Płocka Aniela, właścicielka dóbr ze sługą z Lipnicy	2
535.	Tymczaczanka Marya, zarobnica z Tuzegopola	1
536.	Berger Sima, kupcowa z familią z Przemyśla	3
537.	Bilet Chana, córka propinatora z Lutrzy	1

		osób
538.	Jaworska Emilia, żona przemysłowca z siostrą i sługą z Wojnarowy	3
539.	Moszkowicz Bernhard, kupiec z synem z Botuszan	2
540.	Szczepanik Marya, służąca z Krosna	1
541.	Łukaszewska Emilia, wdowa po urzędniku z Tarnowa	1
542.	Precel Jenta, handlarka z Sokala	1
543.	Koźmian, dyrektor teatru krakowskiego z Krakowa	1
544.	Szurlej Józef, nauczyciel z Bukowa	1
545.	Kobielska Marya, córka leśniczego ze sługą z Klemkówki	2
546.	Borejko Roman, właściciel dóbr z żoną z Rosyi	2

Razem familij **546**, osób **1096**

Iwonicz dnia 26 sierpnia 1874.

OGŁOSZENIA.

w Krakowie
w Rynku Głównym
przy wchodzie
w ulicę Grodzką
w domu własnym.

MAGAZYN NOWOŚCI

we Lwowie
przy placu Maryackim
w nowym gmachu
Banku Hipotecznego
vis-à-vis
Hotelu George'a.

LEONA FEINTUCHA.

Poleca swoje wielkie składy najnowszych towarów galanteryjnych, wszelkie artykuły do podróży i przybory do toalety mezkiéj i damskiéj, perfumerye francuskie i angielskie, wyroby z drzewa, skóry, bronzu i porcelany.

Najnowsze kostiumy paryskie do podróży.
(Touriste-Costume).

Parasolki najnowsze w wielkim wyborze.

Herbatę chińską w najlepszym gatunku
(funt 4½ złr. w. a.).

☛ Obstalunki zamiejscowe uskutecznia się jak najdokładniéj odwrotną pocztą. ☚

Każdy przedmiot jest oznaczony ceną stałą i umiarkowaną. (2-5)

Bieliznę męzką i damską własnego wyrobu,
jak również
galanterye, perfumerye, krawatki, kapelusze, laski, parasole, kufry, torby itp.
poleca Magazyn

A. Skórczewskiego i Polakiewicza

w Krakowie, ulica Floryańska, Nr. 349.

Zamówienia uskutecznia odwrotną pocztą. (12-4)

Suknie damskie gotowe,
okrycia, płaszcze, paletoty, kaftaniki, waterproofy angielskie i t. p.
poleca

NOWY MAGAZYN TOWARÓW BŁAWATNYCH

KAROLA GDAŃSKIEGO

w Krakowie,
Rynek główny, róg ulicy Sławkowskiéj. (15-3)

AUGUST BIASION

Optyk w Krakowie.

Magazyn założony w roku **1801**.

Poleca najdokładniejsze **okulary**, podług przepisów PP. lekarzy okulistów.— Wszelkie optyczne, fizyczne, matematyczne i meteorologiczne narzędzia; **perspektywy polowe** *(Longuevue)*, **perspektywy teatralno-polowe** (*Jumelles Marine*); **barometry** metalowe do mierzenia wysokości dla turystów, zwiedzających Karpaty i Tatry. Największy skład papierów listowych francuskich *(Angoulême)* i angielskich *(Ivory paper)* z monogramami kolorowanemi; **karty wizytowe** litografowane i *à la minute;* oraz wszelkie przybory do pisania, rysowania i malowania. (3-7)

HENRYK SCHWARZ

w Krakowie. (6-3)

Magazyn towarów bławatnych, konfekcyj damskich, komisowy skład płótna i bielizny stołowéj, po cenach fabrycznych.

WILHELM FENZ

w Krakowie, naprzeciw św. Wojciecha,

poleca swój skład wszelkich towarów galanteryjnych i znaczny zapas:

Bawełny, Nici, Jedwabiu w różnych gatunkach, jako też Kołnierzyków, Kwiatów, Krawatek i wstążek, Gazy, Krepy, Tiulów, Tiulików, Blondyn i Illuzyi, Perkali, Muślinów, oraz Pończoch, Skarpetek i Kaftaników flanelowych i bawełnianych, Perfumeryi, Pomad, Mydeł angielskich i francuzkich, prawdziwéj Wody Kolońskiéj, itd. itd. (14-1)

Wszelkie lekarstwa specyficzne

ogłaszane
we wszystkich dziennikach publicznych,
oraz
instrumenta chirurgiczne,
bandaże elektromedyczne,
opaski różnego rodzaju, **pończochy** elastyczne, wszelkie **przyrządy kauczukowe**;

wytwory **toaletewe**, tak zagraniczne, jako też i własnego wyrobu znacznie tańsze, a wyrównywające swą dobrocią zagranicznym, jako to: wodę **kolońską**, mydła toaletowe, słynną **pastę piękności**;

również własnego wyrobu środki **weterynarskie**, jako to: przeciw **zołzom, gniciu płu**[c], balsam na skaleczenia, c. k. uprzywilejowa[ny] płyn desinfekcyjny, **płyn restytucyjny**, wodę sodową itd.,

utrzymuje na składzie

Apteka pod „KORONĄ" w Krakowie.

Cenniki rozsyła się bezpłatnie na żądanie. Przesyłki za zaliczką. Wszelkie inne środki lekarskie na żądanie mogą być sprowadzane natychmiast. (4-6)

Józef Trauczyński.